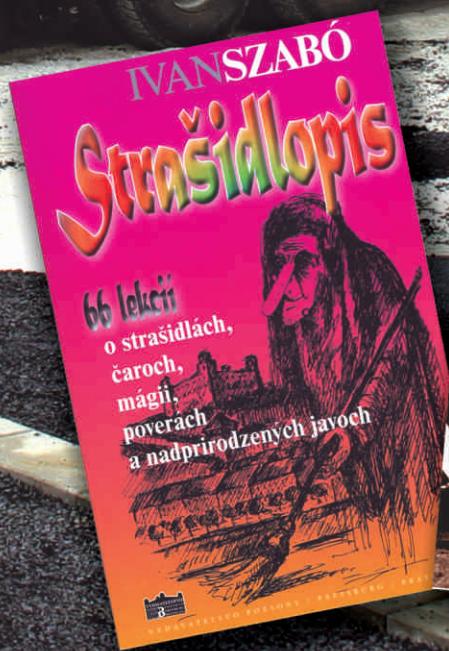

LEOPOLDOV

1/2014

DNES retro aj futuro

Samospráva chystá veľké projekty

V tomto roku bude samospráva hospodáriť s rozpočtom vo výške 2 milióny 440 tisíc eur, pričom najvyššie príjmy bude mesto mať z výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, ktorého výšku určuje štát, z dane z nehnuteľnosti a dotácie na prenesené kompetencie ZŠ, ktorá je však priamo určené pre potreby základnej školy.

Popri bežných výdavkoch a nákladoch mesta bude v tomto roku viac peňazí smerovať do výsadby a údržby mestskej zelene, drobnej architektúry, ale aj do bezpečnosti, keďže pribudne nové verejné osvetlenie na dvore materskej školy. Dokončiť sa má v minulom roku začatá oprava exteriéru a interiéru domu smútku a na mestskom cintoríne by mali pribudnúť nové architektonické prvky. V tomto roku mesto zaplatí aj poslednú splátku za zreštaurovanie mariánskeho barokového stĺpa s plastikou Panny Márie s Ježiškom, ktorý bude v najbližších mesiacoch slávnostne osadený na svojom pôvodnom mieste pri Kostole sv. Ignáca.

Na rad idú zanedbané cesty

Najväčšie investície pôjdu aj v tomto roku do ciest. Azda najväčšou tohtoročnou investíciou bude pokračovanie rekonštrukcie cesty vedúcej na železničnú stanicu – úseku na Murgašovej ulici, a to od odbočky pri bývalej drogerii vrátane odbočky na Štúrovu ulicu. Na realizáciu projektu je v rozpočte vyčlenených takmer 181 tisíc eur, no podľa skúseností z predchádzajúcich etáp sa azda podarí prostredníctvom súťaží dodávateľov konečnú cenu znížiť. Keďže práve

na rekonštrukcii cesty vedúcej z centra postúpili až k železničnej stanici, konečne sa zbavia blata a prachu aj obyvatelia tzv. kolónií – konečne sa tak vybuduje nová cesta popri činžiakoch medzi Štúrovou a Gojdičovou ulicou (78 tisíc €) oproti večierke a opraví sa komunikácia vedúca k starej kolónii (takmer 11 tisíc €). Rozpočet ráta aj s rekonštrukciou poslednej časti námestia (tzv. časť C), a to parku medzi starou školou a športovým areálom na Trolaskoch. Na realizáciu projektu je vyčlenených 78 tisíc eur, no či sa aj uskutoční v tomto rozsahu je otázne, keďže ako problém sa ukazuje premiestnenie stĺpov s nízkym napätím. Zo starého rozpočtu sa preniesol projekt vybudovania chodníka popri Hlohovskej ceste k Ulici E. Pavloviča (k Novopoldu; 11 tisíc €), ktorý sa nepodarilo vybudovať kvôli komplikáciám na Slovenskom pozemkovom fonde. Bezpečnejší bude aj pohyb chodcov po Nádražnej ulici, osobitne v zákrute pri bývalých uhoľných skladoch či dnešnej firme Mikrovrt, kde vznikne pokračovanie jestvujúceho chodníka (12 tisíc eur). V základnej škole, resp. v školskej družine sa bude pokračovať vo výmene dverí a okien (36 tisíc €) a v oprave podláh v triedach (4 tisíc €).

Zmenia sa aj mestské budovy

Finančná situácia mesta, úspešnosť v nedávnych projektoch a disciplína vo výdavkoch samosprávy umožnila v ostatných rokoch sústrediť viac prostriedkov do skvalitnenia života obyvateľov. Rekonštrukcia najviac vyťaženej cesty naprieč mestečkom k

železničnej stanici, v ktorej sa bude pokračovať aj tento rok, oprava ciest na niektorých uliciach, budovanie chodníkov, rekonštrukcia priestorov pred telovýchovným areálom a železničnou stanicou, oprava ihriska pri základnej škole či rekonštrukcia parkovísk a ďalšie, hoci menšie či menej viditeľné projekty začali dávať mestečku o čosi mladší a komfortnejší výzor. Popritom mesto vládalo aj šetriť, pretože už dlhšie vie o probléme, ktorý bude musieť riešiť. Ním je jednak perspektívne zvýšenie kapacity materskej školy, resp. odovzdanie jej časti, kde dnes sídli knižnica, naspäť na účely výchovy a vzdelávania predškolákov, jednak rekonštrukcia, resp. výstavba nového mestského úradu. Poslanci sa teda zaoberali aj otázkou, čo v budúcnosti s mestskou knižnicou – či ju napríklad umiestniť v budove bývalého policajného oddelenia a prísť tak možno o klubové priestory, či definitívne sa vzdať myšlienky vytvorenia denného stacionára pre seniorov, alebo uvažovať v krátkej budúcnosti o pravdepodobne nie veľmi šťastnom umiestnení knižnice na druhý koniec mesta, do kina.

Na muške je úrad aj kino

Napokon sa ukázalo pragmaticky aj finančne ako najvhodnejšie spojiť riešenie budovy mestského úradu, ktorá sa mala v najbližšom období podrobiť pomerne rozsiahlej rekonštrukcii, s možnosťou rozšíriť ju o nové priestory, ktoré by mohli slúžiť napríklad aj potrebám knižnice. Takmer storočná budova úradu už nepostačuje stále pribúdajúcim kompetenciám priestorovo a ani z hľadiska

bežného komfortu občanov aj pracovníkov. Chýba v nej napríklad šatňa a sociálne zariadenie pre aktívnych pracovníkov, skladové priestory, príjemná a aspoň trochu reprezentatívna obradná sieň, takže vždy pred obradom sa musí vypratávať kancelária primátora alebo zasadacia miestnosť, problémom je už dlhšie vykurovanie budovy a riešiť sa dlhodobo nedarí ani vlhnutie a následné plesnenie stien, pre ktoré sa mali podrezávať múry budovy a robiť ďalšie úpravy. Vedenie mesta napokon so zastupiteľstvom po viacerých mesiacoch a pracovných stretnutiach usúdilo, že problém bude treba riešiť komplexnejšie a veľkorysejšie než len podrezávaním múrov, výmenou strešnej konštrukcie či prístavbami a spoľahlivé riešenie sa nezaobíde bez veľkej rekonštrukcie, prípadne i stavby novej reprezentatívnej budovy úradu v centre mesta, ktorá by uspokojila súčasné a aj budúce potreby mesta a úradu. Na tento účel si mesto niekoľko rokov vytváralo finančnú rezervu, ktorá už teraz dosiahla viac ako 700 tisíc eur, pričom strop projektu poslanci stanovili na maximálnej hodnote 800 tisíc eur. Financovanie tohto projektu tak nijako nezaťažuje naplánované aktivity na tento rok ani budúročné priority nového vedenia mesta a zastupiteľstva po komunálnych voľbách.

Hoci viacerí poslanci by radi videli, že do projektu „nového“ úradu sa nejakým spôsobom pretaví aj súčasná budova úradu a prístavba, ktorá vznikla v polovici minulého storočia pre potreby dobrovoľných hasičov,

o tom však v konečnom dôsledku rozhodnú statici a architekti. Primátor aj zastupiteľstvo si chcú dať na záležať na tom, aby investícia vyriešila existujúce problémy naddlho funkčne aj esteticky – vedenie mesta teda vyhlásilo verejnú súťaž o architektonické návrhy pod dohľadom Slovenskej komory architektov, čo má zabezpečiť, že do projektu sa prihlásia kvalitní architekti. K dispozícii na tvorbu návrhov pritom majú pozemok a budovu súčasného úradu, pozemok a budovu prístavby, dvor úradu a malú plochu pred mestským úradom. Po uzavretí súťaže v prvom kole vyberú najvhodnejšie návrhy traja členovia komory s primátorom a pracovníkom mesta, v druhom kole z vybraných návrhov vyberú víťazný návrh primátor s vybranými poslancami. Definitívne upravený návrh podľa požiadaviek samosprávy napokon spracovateľ pretaví do konkrétneho projektu. Čo všetko sa podarí do nových priestorov architektom efektívne situovať, ukážu až konkrétne návrhy. Ak všetko pôjde podľa stanoveného programu, na jar budúceho roka by sa mohlo začať so stavbou nového, resp. veľkou rekonštrukciou súčasného úradu.

Projekt aj pre kino

Ukazuje sa, že podobným spôsobom by sa v najbližšom čase mohla riešiť aj problematika rekonštrukcie a revitalizácie kina.

Mesto sa dlhodobo, no neúspešne usilovalo o jeho rekonštrukciu a oživenie. Poslanci sa vrátili k starším projektom a statickým posudkom, urobili podrobný poslanecký prieskum vo všetkých častiach kina a zvažili, že spolu so súťažou o architektonický návrh a projekt úradu nechajú vyprojektovať aj rekonštrukciu kina, ktorá bude spočívať v pretvorení na polyfunkčnú budovu. Predbežne sa ráta aj s využitím suterénu, so zmenou sály na klasickú sálu s nie stabilným sedením, aby sa mohla využívať mnohohorakými spôsobmi (svadby, schôdze, kultúrne programy, premietanie), s vytvorením šatní, kuchyne na ohrievanie stravy alebo prípadne aj na varenie, priamo v budove by mala zostať aj posilňovňa, vytvoriť by sa mali priestory na činnosť spolkových alebo záujmových organizácií a pod. O financovaní tohto projektu však bude rozhodovať až nové zastupiteľstvo. V tomto roku mesto plánuje v kine uskutočniť aspoň tie práce, ktoré majú zabrániť znehodnocovaniu budovy. Keďže mestský úrad aj kino patria k dominantám mesta z hľadiska ich účelu aj umiestnenia, obidve by mali nielen reprezentovať mesto, ale predovšetkým by mali naplno a spoľahlivo napĺňať účel, pre ktorý boli pred storočím postavené – slúžiť Leopoldovčanom.

(jh)

Dvaja Leopoldovčania predstavili encyklopédiu strašidiel

Ivan Szabó: „Trollovia sú vedecky doložení len v Leopoldove.“

Spočítať všetky články a knižné tituly, na ktorých sa autorsky zúčastnil náš rodák Ivan Szabó (tento rok oslávi svoje polookrúhle jubileum – 75 rokov), by vyšlo naozaj na dlhý zoznam. Veď prešiel mnohými redakciami nielen obrázkových časopisov. A aj keď to neboli denníky, periodicita ho akosi prirodzene nútila pravidelne vyhľadávať zaujímavé osobnosti a témy. Knižnej tvorbe sa systematickejšie začal venovať od času odchodu do dôchodku. Zaiste to bolo aj preto, že sa mohol viac sústrediť na témy, ktorým sa venoval. A zaujímavých okruhov bolo naozaj neúrekom – hudba, motorizmus, kriminálne prípady, ale aj etnografia. Jeho najnovšiu knihu ***Strašidlopis s podtitulom 66 lekcí o strašidlách, čaroch, mágií, poverách a nadprirodzených javoch*** tak ako viacero ďalších jeho kníh čiastočne inšpirovala práve história Leopoldova. Aj keď len tá mýtická.

Strašidlopis nie je prvým pomyselným vstupom Ivana Szabóa do sveta mýtov, bosoriek a fantázií. Už pred pár rokmi vydal knihu Slovenské strašidlá od A po Žet, ktorá ho akosi prirodzene priviedla k štúdiu histórie, mýtov, ale aj slovesnosti a zvykoslovu. „Zdalo by sa, že človek musí mať strach, keď o ta-

kýchto témach začne písať. Strach som však prekonal. V detstve som sa často azda ako každé dieťa bál. Stačilo aj to, že rodičia išli susedom. Keď som zostal sám doma, bál som sa, že ma niekto unesie. Pamätám si, že som sa priväzoval o nohu stola, aby ma niečo nezobralo. Aby som tento strach definitívne prekonal, pustil som sa do písania prvej spomínanej knihy,“ vracia sa s humorom do svojho detstva Ivan Szabó a pokračuje: „Študoval som históriu, slovesnosť a povesti, ale vyhľadával som aj stretnutia s tými, čo sa tejto téme v minulosti venovali, teda so svojimi známymi najmä z novinárskeho prostredia. Napríklad boli u nás známe procesy s bosorkami, najznámejší bol v Krupine. A tak som vytvoril akýsi myslený zeme-
pis strašidiel,“ hovorí.

Vznik druhej knižky inšpirovanej nadprirodzenými bytostami bol motivovaný aj knihou predchádzajúcou. Nie všetko sa totiž do tej prvej pomestilo, a tak vznikol priestor na text, ktorý mapuje rôzne strašidlá z geografického hľadiska. „Téma je taká široká, že sa nedala v jednej knihe obsiahnuť. Materiál som získaval na základe historických podkladov, ale aj ústneho podania, študoval som napríklad Slovenské pohľady z 19. storočia. Dokonca som zisťoval, že aj u nás sa starší spisovatelia venovali fantastike, boli to napríklad štúrovci (Gustáv

I. Szabó sa do rodiska podchvíľou vracia.

Reuss, Pavol Dobšinský), ktorí zbierali ľudovú slovesnosť. Ja som sa téme usiloval dať akýsi zemepisný rozmer, aby som sa odlíšil od mojich predchodcov," hovorí. Strašidlopis je teda recesia. Jej základom je myslená Slovenská sekcia Svetovej rady strašidiel so sídlom v kráteri sopky Gerlach, ktorá prišla s návrhom, aby sa vyučoval na školách nový predmet, a to Strašidlopis. Ako Ivan Szabó hovorí, na školách sa učí sa zemepis, dejepis, prečo by sa teda nemohol vyučovať Strašidlopis? Žiaci by sa tak učili o víľach, čiernych a bielych paniach, bosorkách, ale i trolloch. Iste, veď to sú naše historické strašidlá, ktoré deti onedlho už ani nebudú v záplave všakovakých šrekov poznať.

A práve trollom v spojitosti s Leopoldovom je venovaná jedna kapitola z najnovšej knihy. Ivan Szabó sa o nich zmieňuje v kontexte importovaných strašidiel. Ako autor v knihe píše, trollovia ako dovezené strašidlá sú hodnoverne doložené iba v Leopoldove. Priniesli si ich vraj so sebou remeselníci a stavbári, ktorí v roku 1665 začali stavať v Leopoldove protitureckú pevnosť, neskoršie premenenú na väznicu. Vraj nad vodou „bariny“ pri Trolaskoch sa zjavovali svetielka, ktoré za zvukov krkania žiab predvádzali akési čudné tance. Takéto staré etymologické rozprávania nám potvrdili aj starší Leopoldovčania.

Náše mesto spomína Ivan Szabó aj v inej kapitole o čiernej pani, ktorá sa vraj zjavovala v Lukáčovciach pri Nitre. Bola to manželka majiteľa tamojšieho kaštieľa, ktorý bol na strane viedenského cisára, a nie na strane povstaleckých kurucov. Majiteľ lukáčovského kaštieľa Gašpar Šándor práve v tomto kaštieli zhromaždil množstvo potravín pre cisárskych vojakov strážiacich leopoldovskú pevnosť. Lstou však čierna pani voviedla do kaštieľa jedného z kurucov, a tak aj potraviny pripadli kurucovi. Čierna pani sa vraj v Lukáčovciach zjavuje dodnes.

Nielen text, ale aj ilustrácie tvoril Leopoldovčan – v knižke predstavované strašidlá výtvarne stvárnil Pavol Boleček, ktorý sa síce narodil v Trnave, ale od útleho detstva je spojený s naším mestom a ako ilustrátor získal vzdelanie napríklad u takých výtvarníkov ako Ľudovít Jelenák, Pavel Horváth a Zdena Dvořáková. Dokonca na nitrianskej pedagogickej a neskoršej filozofickej fakulte spolupracoval s profesorom Viliamom Obertom na metodických publikáciách. „V našej predstave je už oddávna dané, že bosorka musí mať veľký nos a na ňom veľkú šošovicu. A práve takto to videl aj Pavol Boleček, ktorý mnoho týchto predstáv vystihol. A to už nehovoriac o našich trolloch,“ povedal Ivan Szabó. Aj keď Ivana Szabóa možno často stretnúť v mestečku, táto knižka je aj návratom obidvoch autorov do Leopoldova. „Chodím sem mladnúť. Pozerám sa na veci a vidím ich tak, aké boli v čase môjho detstva. Pozerám sa na krásny park, ktorý stojí v strede mesta. No v skutočnosti ho tam reálne nevidím. Predstavujem si tam biele mračno husí. Zaiste aj preto námestiu starí Mestečania hovorili Husacie námestie. Vidím tam hádzanárske ihrisko, zimné klzisko, kde sme sa korčuľovali,“ hovorí Ivan Szabó, ktorý píše už viac ako šesťdesiat rokov. Prvá báseň mu vyšla v časopise Ohník už v roku 1953, aj keď ju napísal o rok skôr, no ten rok si musela počkať v redakčnej zásuvke. Slovenský Strašidlopis by však mala byť knižka, po ktorej by mohli v mestskej či školskej knižnici kedykoľvek siahnuť obyvatelia nášho mesta.

Text a foto: Martin Jurčo

V MESTE VINŠOVALI KOLEDNÍCI

Kto sa v slnečnú nedeľu piateho januára zdržiaval doma, mal nezameniteľnú možnosť uvidieť a prípadne aj stretnúť v uliciach mesta Troch kráľov, ba mnohí troch pútnikov pozvali aj do svojich domácností, aby domácim zvestovali dlho očakávanú novinu o narodení Spasiteľa. Mladí ľudia z leopoldovskej farskej rodiny tak všetkým sprítomnili starý zvyk s posolstvom uctenia si narodenia Ježiša.

Koledovanie je v našom meste už, dá sa povedať, tradíciou a ťažko aj presne určiť, koľko rokov sa jej leopoldovská mládež venuje. „Kedysi koledovanie organizovali najmä skauti, avšak prijali každú pomocnú ruku a radi si zavolali aj kamarátov, aby nás bolo čo najviac. Teraz je to už predovšetkým na dobrovoľníkoch a som rada, že stále sa niektorí ochotní nájdu,“ hovorí jedna z organizátoriek Marcela Špacířová, ktorá pri organizovaní pomáha už tretí rok. Úlohu zvestovania na seba zobralo trinásť Koledníkov Dobrej noviny: Monika Moravanská, Marcela Špacířová, Matúš Šoka, Jozef Šantavý, Matúš Šantavý, Michal Šantavý, Tereška Halášová, Dominika Blašková, Sylvia Kupcová, Janka Hrašková, Slávka Hrašková, Miroslav Špacír a Samko Beták. V tomto roku so svojím posolstvom navštívili asi dvadsať domácností. „Aj keď to bolo pomenej, než bývalo zvykom, ale je to skvelý zážitok, keď vidíme, že sa tešia z našej návštevy. My sa zasa tešíme, že takto mô-

žeme urobiť ľuďom radosť a takisto z toho, že peniaze, ktoré vyzbierame, sa posielajú deťom do Afriky. V každej domácnosti necháme malý lístok, na ktorom je napísané, kam peniaze poputujú. Koledníci Dobrej noviny je vlastne skupina všetkých koledníkov, ktorí sa prihlásili a boli im doručené rôzne letáky, ktoré rozdávame, napríklad aj spomínané lístky alebo nálepka na pokladničke, aby bolo jasné, že vyzbierané peniaze si nenechávame pre seba,“ dodáva Marcela Špacířová.

Koledníci by tento rok radi zorganizovali počas vianočných sviatkov aj jasičkovú poboznosť.

A kto to boli Traja králi? Boli to v podstate mudrci z Východu, ktorí sa prišli pokloniť Božiemu dieťaťu, a zaujímavé je to, že Biblia počet ani mená mudrcov neuvádza. Až v neskoršom stredoveku, v 14. storočí, sa pre nich ustálili mená Gašpar, Melichar a Baltazár. Na Slovensku sa sviatok Troch kráľov slávil aj účasťou na liturgii a počas nej sa posvätili voda, krieda, sviečka a cesnak. Tie slúžili ako sväteniny najmä ako ochrana

pred démonmi a na liečenie. Súčasťou bývala aj kňazská koleda, keď kňazi obchádzali všetky domy a prežehnávali príbytky. V niektorých regiónoch bola na Zjavenie Pána kedysi známa aj hra s kolískou – vtedy chodili spolu s Troma kráľmi aj sv. Jozef a

Panna Mária. No ak vyjde trojkraľová pranosťka, bude dobrá úroda obilnín, pretože sa traduje, že ak je na Troch kráľov jasne, zdarí sa pšenica, ak je mnoho hviezd, bude mnoho zemiakov.

(jh)

Pomôžme Samarii, aby oni pomohli iným

Na stránkach nášho časopisu sme pred istým časom predstavili občianske združenie Samaria, ktorého činnosť napokon poznajú aj mnohí Leopoldovčania osobne. Občianske združenie Samaria podporuje svojou charitatívnou činnosťou ľudí, ktorí akútne potrebujú adresnú pomoc. Naším hlavným cieľom je adresne, konkrétne a účinne pomáhať a vytvárať priestor na pomoc ľuďom v kríze. V praxi to funguje tak, že sa k nám dostávajú príhovory za konkrétnych núdznych jednotlivcov či celé rodiny. Jednoducho nás kontaktujú správcovia farností, starostovia, pracovníci sociálnych odborov alebo rôzne združenia a nadácie. V organizácii zvážime a posúdime, ako môžeme v konkrétnom prípade pomôcť.

V prípade, že klient potrebuje vecnú alebo materiálnu pomoc (pretože finančnú pomoc neposkytujeme), zabezpečíme vypísanie požadovanej potreby na naše nástenky, ktoré máme v obciach na západnom Slovensku. Sieť týchto násteniek stále rozširujeme. V prípade, že sa nájde darca hľadanej potreby, ten nás skontaktuje a dohodneme sa na ďalšom postupe. Zvyčajne ním je transport darovanej veci do nášho skladu, odkiaľ ho spolu s ostatnými vecami rozvezieme ďalej núdznym. Najviac nám pomáha, keď nám darca darovanú vec aj prinesie. Zároveň to má aj druhý dôvod, a to ten, aby sa aj darca pričínil o pomoc a nebral darovanie ako zbavenie sa nepotrebných vecí. Často však musíme prevoz zariadiť my našimi vlastnými prostriedkami a silami, čo nás zatažuje nemalými výdavkami.

Oblasť, v ktorých sa môžu dobrovoľníci u nás realizovať, je veľa. Je to napríklad prevoz potrieb zo skladu k núdznym, práce v sklade, pomáhať pri rozširovaní siete Samaria, doučovať deti, sprevádzať chorých na lôžku, poskytovanie poradenstva, sprievod pri návšteve u lekára a podobne.

S radosťou víťame, že ľudia sú ochotní pomáhať. Hlásia sa nám dobrovoľníci a teší nás fakt, že čoraz viac ich je aj z Leopoldova. Ak sa k nám chcete pridať, napíšte nám na tel. č. 0911 13 2828 alebo mailom na adresu samaria.centrum@gmail.com. Nájdete nás tiež na našej webovej stránke samaria.sk.

Chceme sa uchádzať a poprosiť o Vašu podporu aj darovným 2 percent percent z Vašej dane. Tlačivá nájdete na našej stránke. V minulom roku sa nám podarilo vďaka Vaším 2 % pomôcť mnohým ľuďom v núdzi. Vopred ďakujeme.

-sam-

Hľadanie starých leopoldovských cintorínov

Prvé kresťanské cintoríny vznikali pri kostoloch a pre tých, čo nepochovali svojich mŕtvych na cintoríne pri kostole, nariadil uhorský kráľ a neskorší svätec sv. Ladislav na konci 11. storočia trest kaŕať sa dvanásť dní o chlebe a vode na náhrobku. Postupne uprostred cintorínov začali naši predkovia stavať kríže ako znamenia vykúpenia a vzkriesenia. No aj napriek tomu sa ešte aj v

Kríž a bývalé cintoríny
pri Prechodnom

17. storočí pomerne často stávalo, že naši predkovia pochovali svojich mŕtvych, najmä deti, na poliach či pod stromy. V obciach či osadách, kde kostoly neboli, pochovali obyvatelia svojich mŕtvych na cintoríne za osadou. Pokúšali sme sa preto zistiť, kde svojich mŕtvych pochovali starí Leopoldovčania.

O obdobie pred vznikom pevnosti vieme, že kúsok od nej, pri železničnej zastávke, existoval niekoľko storočí starý Verešvár. Kde je-

ho obyvatelia pochovali svojich predkov, dnes už nevieme, ale istotne sa pohrebisko nenachádzalo ďaleko od pôvodnej osady. Stredoveký cintorín možno časom odhaliť výkopové práce neďaleko od železničnej zastávky.

Cintoríny pri Prechodnom

Pravdepodobne bezprostredne po vzniku pevnosti na pochovávanie vojakov začal slúžiť priestor neďaleko od východnej brány pevnosti pri novej čistiarni odpadových vôd na Prechodnom. Založili ho pri bývalej ceste vedúcej z Piešťan do Hlohovca, ktorá smerovala okolo dnešného mestského úradu po Rázusovej ulici a dnešnou úzkou cestou vedúcou okolo pevnosti k Prechodnému. Súčasná trasa štátnej cesty sa začala používať neskôr, asi až na konci 18. storočia. Možno aj jednoduchý prícestný kríž, ktorý sa pri Prechodnom nachádza podnes, stojí na mieste staršieho kríža, ktorý označoval miesto týchto pohrebísk. Umiestnená je na ňom tabuľka s textom: *Ave Crux – spes unica! Kríž je znakom spásy... V tomto znamení zvíťazíš! I ty pútnik. Aed.: Anno Domini 1886. Ren.: Anno Domini Sancto 1983.*

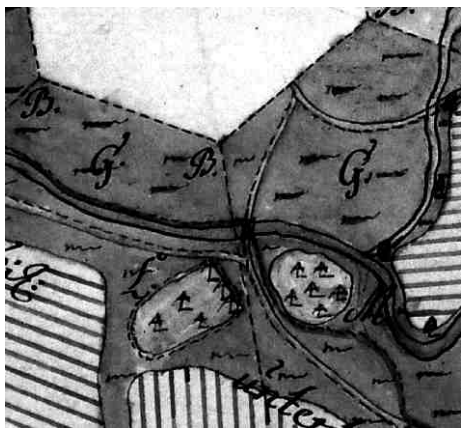
Pôvodný vojenský cintorín pri pevnosti a

dnešnom Prechodnom slúžil na pochovávanie nanajvýš 40 rokov. Na mapách pevnosti a okolia z konca 17. storočia a na mape z roku 1700 sú na tomto mieste zakreslené už dva cintoríny nachádzajúce sa tesne vedľa seba – starý aj nový cintorín: *Der alte und Der Neue Gottsacker* alebo ako *alter freydhoff* či *Neuer Freydhoff*. Na jednej z nedatovaných máp zo 17. storočia dokonca starý a nový cintorín pri Prechodnom oddeľuje práve bývalá cesta vedúca z Piešťan do Hlohovca.

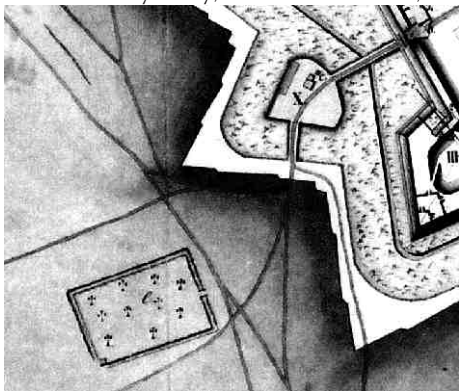
Ani na novom cintoríne sa istotne nepochovávalo viac než polstoročie, pretože mapa z roku 1780 miesto obidvoch týchto cintorínov už neuvádza s cintorínskymi mapovými znakmi, ale zakreslená je tu už len samostatná plocha s nemeckým názvom *Vormaligen Militair*, teda bývalý vojenský cintorín. Obidva tieto cintoríny boli pravdepodobne vojenské, keďže vznikli v blízkosti východnej brány pevnosti a jedine cez ňu sa

dalo dostať v najstarších obdobiach do pevnosti a z nej. Západná brána bola dokončená a svojmu účelu odovzdaná až neskôr. Preto veliteľstvo pevnosti a duchovná správa v nej vybrala za miesto pohrebiska lokalitu blízko východnej brány, cez ktorú mohli nebožtíkov vyprevádzať na poslednej nájme v prvých rokoch existencie pevnosti. Toto boli teda dva najstaršie leopoldovské cintoríny. Či však na nich pochovávali svojich mŕtvych aj prví obyvatelia Mestečka, alebo tí mali svoje samostatné pohrebisko, nevedno.

Cintorín na Gucmanovej ulici

Na mape pevnosti a okolia z roku 1704 je už zaznačený nový, tretí cintorín. Ten, na

ktorého zvyšky sa natrafilo na Gucmanovej ulici pred tromi rokmi pri budovaní kanalizácie a predtým už pri plynifikácii mesta v 80. rokoch minulého storočia. Zobrazený je aj na iných a možno ešte starších mapách, takže jeho vznik môžeme kľásť asi na prelom 17. a 18. storočia. Ako pomerne veľký cintorín so vstupom v smere od pevnosti a s márnitou umiestnenou zo strany mestečka je vyobrazovaný na výkresoch až do roku 1850. Karol Körper Zrínsky v rukopisnom dielku mapujúcom dejiny pevnosti spomína, že v období po pretvorení pevnosti na väznicu, teda v 50. a 60. rokoch 19. storočia, sa pochovávalo na spoločnom (obecnom) cintoríne (*Commune Coemeterium Praesidii S. Leopoldi*), čiže tento cintorín sa používal istotne ešte dlhšie.

Počas výkopových prác na Gucmanovej ulici len v ryhe potrubia a v prípojkách do domov privolaní archeológovia identifikovali 45 celých alebo narušených kostrových hrobov, pričom predpokladali, že na ploche celého pohrebiska mohlo byť od konca 17. do 19. storočia pochovaných možno až 1200 ľudí. Na cintoríne sa pochovávalo etapovito, čo potvrdzuje staršia vrstva hrobov, ktorú neskôr prekryla vrstva mladších hrobov. Hrobová výbava nebožtíkov však bola mimoriadne skúpa a neposkytla žiadne informácie o pôvode či statuse zomrelých. Len skutočnosť, že tu identifikovali aj viacčlenné hroby, dáva tušiť, že nešlo len o väzenský cintorín, ako sa uvádza na niektorých mapách, ale že tu našlo miesto posledného odpočinku aj civilné obyvateľstvo. Tento predpoklad má oporu aj v dobových svedectvách – napríklad keď 8. marca 1856 zomrela 9-mesačná dcéra strážnika Ratajského, pochoval ju na cintoríne leopoldovskej trestnice františkán a duchovný trestancov páter Kamil Steiger. Aj letný pohľad do leopoldovských cirkevných matiek z polovice 18. storočia napovedá, že pevnosť aj mestečko mali vtedy spoločné pohrebisko – v rubrike miesta pochovania sa uvádza *In Coemeteris Oppidi* (t. j. na cintoríne Mestečka). Neskôr sa už uvádzajú pri zosnulých väzňoch podoby *In Coemeterio C. R. Domus Corr. Leopoldopoliensi* (teda na cintoríne väznice) a v ostatných prípadoch *In Coemeterio Ujvároskensi* (na cintoríne Mestečka). Dvojaké využívanie cintorína na Gucmanovej ulici v staršom období predpokladá aj riaditeľ hlohovského múzea Jozef

Urminský. Východná časť pohrebiska pravdepodobne slúžila na pochovávanie ľudí z väznice, západná časť, kde sa v rohu nachádzala aj malá márnica, azda ako miesto posledného odpočinku Mestečanov. Asi v polovici 19. storočia doslúžil cintorín na Gucmanovej ulici svojmu účelu a na pochovávanie ľudí z pevnosti (resp. väznice) začala pravdepodobne slúžiť nová lokalita o čosi ďalej, za železničnou traťou, teda na mieste dnešného mestského cintorína.

A napokon – cintorín na Hlohovskej ceste

Mapa pevnosti a jej bezprostredného okolia z roku 1780 je z hľadiska identifikácie starých leopoldovských cintorínov azda najcennejšia, lebo súbežne zaznamenáva všetky doteraz známe cintoríny v Leopoldove: bývalé a v tom čase už uzavreté pohrebisko pri Prechodnom, vojenský (a azda aj civilný) cintorín na Gucmanovej ulici, kde sa ešte stále pochovávalo, a už aj nový cintorín na dnešnej Hlohovskej ceste. Tento cintorín je zároveň prvý cintorín, o ktorom naisto vieme, že bol civilný, teda určený na pochovávanie obyvateľov Mestečka. Nachádzal sa na juhovýchodnom okraji vtedajšieho mestečka a vstupovalo sa naň pôvodne cez zadnú bránu. Bolo to ešte v období, keď cesta z Piešťan do Hlohovca viedla v podstate bezprostredne okolo pevnosti (dnešná Rázusova ulica a cesta na Prechodné). Zodpovedá tomu aj umiestnenie a orientácia centrálného kríža na východ, teda k zadnej bráne. Pieskovcový kríž s Pannou Máriou a s ukrižovaným Ježišom z roku 1798 je podnes jednou z najkrajších pamiatok starého Mestečka.

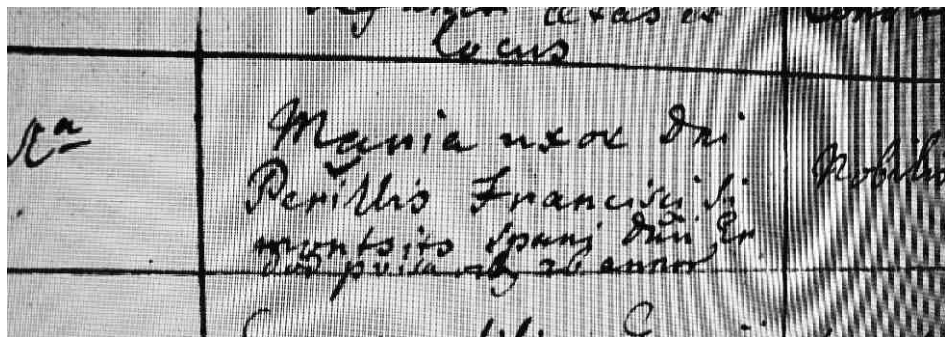
Náhrobník Márie Lipskej pred 20. rokmi a dnes.

Z výkresu z roku 1780 sa dá vyčítať aj to, že pochovávať sa na ňom začalo práve na východnej strane cintorína. Postupne sa zaplňala polovica bližšia k Mestečku – teda plocha bezprostredne susediaca s pozemkom pani Zacharovej. Podľa veľkosti zakresleného cintorína sa dá predpokladať, že sa na ňom začalo pochovávať najneskôr v 70. rokoch 18. storočia, a je celkom možné, že tu našli miesto odpočinku najskôr len ctihodnejší či zámožnejší občania, ktorí nechceli byť pochovaní na cintoríne patriacom pevnosti, keďže stále sa pochovávalo aj na pohrebisku na Gucmanovej ulici.

Nezvyčajný hrob Márie Buznovej

Najstarším podnes zachovaným náhrobným

artefaktom cintorína je rozmerná náhrobná doska Márie Buznovej. Náhodou na ňu natriafil bager pred dvadsiatimi rokmi pri rušení cintorína pri zemných prácach a odvtedy je umiestnená pri vchode do cintorína. Pôvod tejto náhrobnej dosky s veľkým vytesaným krížom uprostred nej nie je úplne jasný, pretože tu nejde o klasický náhrobník, ktorý by sa vztyčil nad hrobom zomrelého. Takéto náhrobné dosky bývali väčšinou určené na zvislé zamurovanie do stien kaplniek alebo krypt, príp. v krypte ju bolo možné umiestniť aj iným spôsobom. Pravdepodobne tak bola táto doska súčasťou podnes nezachovanej krypty. Dalo by sa očakávať, že podobnú náhrobnú dosku bude mať

aj manžel Márie Buznovej, no tá sa nenašla. O jej pôvode či manželovi nič viac neprezrádza ani cirkevná matrika. Na doske je latinský nápis: *Tu spočívá ušľachtilá pani Mária Buznová (Buzna), znamenitého Františka Šimončiča manželka, zomrela v lete ako 26-ročná 2. júla 1799.* Meno Buzna bolo pravdepodobne jej prímenom alebo dievčenským priezviskom, no v matrike mŕtvych táto časť jej mena nefiguruje.

Pochovávalo sa na ňom už v 18. storočí

Na cintoríne, na ktorom sa začalo pochovávať v druhej polovici 18. storočia, zostalo niekoľko umelecky cenných náhrobníkov. Pri východnej bráne sa zachovala hrobka rodiny Schoberovej s náhrobníkmi s bohatou výzdobou. Pochovaní v nej boli bývalý poslanec Uhorského snemu za okres Hlohovec Ernest Schober, ktorý zároveň v rokoch 1897 až 1913 riadil leopoldovskú väznicu. Pochovaná tu bola Vilhelmína, rodená Kunstová, pravdepodobne Schoberova manželka, ktorá zomrela roku 1910. Na ľavej strane hrobky podnes odpočívajú jeho brat Eduard Schober, ktorý v Mestečku pôsobil ako kňaz od roku 1870 až do svojej smrti roku 1905 a jeho podpisy figurujú aj v mestečských cirkevných matrikách. Uprostred trojhrobia sa nachádza najstarší dvojhrob ich rodičov, matky Márie, rodenej Baloghovej, ktorá zomrela v roku 1882, a Józsefa, ktorý zomrel v roku 1874. Ani tento rod nie je v

Mestečku pôvodný, azda sem bol otec József Schober prevelený, keďže cirkevná matrika o ňom prezrádza, že takisto pôsobil vo väznici na jednom z významnejších postov.

Po ľavej strane rodinnej hrobky bol zasa v hrobe opatrenom pomerne jednoduchým náhrobníkom pochovaný Jozef Szabó, ktorý väznicu riadil ešte pred Ernestom Schoberom v rokoch 1877 – 1897 a vedenie väznice prevzal po význačnom európskom reformátorovi väzenského systému Emilovi Taufferovi. O zničenie týchto a ďalších cenných náhrobníkov sa postarali vandali už roku 1993 a pováňané a poľamané náhrobníky ležia na cintoríne. Torzá najviac poškodených schoberovských náhrobníkov vedenie mesta dalo previesť na dvor mestského úradu, kde sú podnes.

Aj v prípade tohto cintorína sa dá takmer s istotou predpokladať, že sa na ňom pochovávalo etapovito. Staršiu vrstvu hrobov prekryla neskôr, asi po uzavretí cintorína na Gucmanovej ulici, keď sa tu začalo pochovávať vo väčšom rozsahu, novšia vrstva. Svedčiť o tom môže aj skutočnosť, že pri likvidácii cintorína sa tu nachádzali najstaršie náhrobníky až z konca 19. storočia. Aj takmer 150-členný menoslov pochovaných na Starom cintoríne, nachádzajúci sa v kaplnke nad kryptou, v ktorej je pochovaný Mestečan, bývalý asesor a rišňovský farár

Niektoré pomníky vraj mizli už pred zrušením cintorína.

Vizuálna rekonštrukcia krypty rodu Schober.

Ján Štefanovič (1854 – 1939), je len symbolickým torzom zoznamu ľudí pochovaných na tomto mieste v minulosti.

Niektorí občania protestovali

Na cintoríne sa pochovávalo až do prvej polovice 70. rokov minulého storočia, aj keď už vo výrazne utlmenom režime. Podľa zoznamu zosnulých, uloženého v archíve mesta, boli ako poslední na tomto cintoríne pochovaní občania Helena Gajdošíková (1920 – 1974), Gašpar Turanský (1928 – 1974) a Štefan Ulík (1907 – 1974). Tu sa chronológia pochovávania na Starom cintoríne končí a asi omylom spisovačov hrobov pred rušením cintorína sa do zoznamu dostali aj dva pohreby v roku 1979 (Karol Dančo a Anton Madluška). Z konca 19. storočia je v zozname uvedených len zopár

hrobov: z roku 1877 hrob Terézie Kleimanovej, z roku 1890 hrob Alžbety Ferancovej, z roku 1893 hrob jej manžela Jána Feranca a z roku 1896 hrob Béla Póku; hroby rodu Schoberovcov z 19. a začiatku 20. storočia v tomto zozname chýbajú.

Mesto cintorín uzavrelo v roku 1974 a o jeho zrušení sa rozhodlo na plenárnom zasadnutí MsNV 2. marca 1987. Pozostalí mali možnosť svojich blízkych exhumovať a previezť na nový cintorín s márnicomou, na ktorom sa opäť začalo pochovávať v roku 1974 (ide o starší, tzv. väzenský cintorín, na ktorom sa pochovávalo ešte v 50. rokoch), prípadne do iného mesta. Mnohým Leopoldovčanom sa rozhodnutie mesta nepáčilo. Aj keď je pravdou, že keď sa tu prestalo pochovávať, cintorín začal rýchlo

pustnúť, zarastať, ba hovorilo sa aj o tom, že sa z neho stratili niektoré náhrobníky. V archíve mesta sa zachovala aj verejná výzva občanov, ktorá vedenie mesta nazvala vandalmi, ale dokonca je tu aj niekoľko rozhodnutí ONV a dokonca aj generálnej prokuratúry, ktoré reagovali na protest občanov voči plánovanému zrušeniu cintorína.

Šesť stovák hrobov

Pred likvidáciou cintorína sa vyhotovil menoslov pochovaných podľa náhrobných tabúl a nákres rozmiestnenia jednotlivých hrobov, ktorý je podnes uchovaný v archíve mestského úradu. Zoznam však nie je kompletný a úplne spoľahlivo spracovaný. Uvedených je v ňom 588 mien (nevedno prečo chýbajú na ňom mená aj z čitateľných náhrobníkov v juhovýchodnej časti cintorína – napr. rody Schober, Szabó). Na niektorých náhrobníkoch zasa boli uvedené len mená rodu, a tak nevedno, koľko členov rodiny v hrobe spočinulo. To, že cintorín postupne chradol, dosvedčuje aj skutočnosť, že spomedzi 600 hrobov pred likvidáciou cintorína bolo do plánika cintorína zakreslených asi 100 opustených hrobov s označením *neznámy*.

Pamätníci vedia, že v zadnej časti cintorína boli okrem Leopoldovčanov pochovaní v bezmenných hroboch aj asi piati vojaci Červenej armády. Možno by stratená kronika mesta z tohto obdobia vedela odpovedať na otázku, za akých okolností v našom meste zomreli. Ich hroby boli opatrené len malou červenou hviezdou.

S plánovanou likvidáciou cintorína mesto začalo v roku 1989 a dokončilo ju na začiatku 90. rokov. Pred začatím prác bolo na ňom umiestnených ešte zopár náhrobníkov z konca 19. storočia a zopár umelecky cenných náhrobníkov. Na podnet obyvateľa mesta určili pracovníci hlohovského múzea asi desať hrobov alebo krýpt, ktoré mali zostať na pôvodnom mieste. Boli to tie náhrobníky, ktorých rozvaliny sa podnes nachádzajú na cintoríne. Jedna zo zachovaných krýpt bola za nejasných okolností dokonca vydrancovaná, podľa pamätníkov sa však na starom cintoríne nachádza ešte niekoľko podzemných krýpt. Azda najcennejšou je práve rodinná krypta rodiny Schoberovcov, vyhotovená v trnavskom kamenárstve.

Juraj Hladký, foto: archív autora a MsÚ.

Kniha, ktorá ma zaujala...

Skákala, Múdra a Nepela

Funkciu výkladov v obchodoch každý človek dobre pozná. Majú za úlohu pritiahnuť kupujúcich k predávanému tovaru. Pri mojich predvianočných potulkách Trnavou som si všimol v známom kníhkupectve medzi zlacnenými knihami jednu s názvom: „*Keď nebo zamrzne, obúva si božské korčule?*“ od popredného slovenského športového publicistu Antona Zerera, kde na obálke bola zobrazená svetoznáma krasokorčuliarska trénerka Hilda Múdra (s dievčenským menom Hildegard Klimpelová nar. 1.1. 1926 vo Viedni). Predpokladal som, že sa v knižke bude písať o dvojici Múdra – Nepela. Po krátkom váhaní som si nakoniec publikáciu kúpil. Zistil som, že sa tam píše nielen o nich dvoch, ale všeobecne aj o československom alebo slovenskom krasokorčuľovaní vrátane jedného leopoldovského rodáka.

Počas zím v šesťdesiatych rokoch minulého storočia bolo v rodinách veľmi populárne sledovanie krasokorčuľarských súťaží na televíznych obrazovkách, keď súťažiaci skákali rôzne skoky: rittbergera, salchowa, lutza, axela a pod. Hoci boli krasokorčuliarky len sporo oblečené, neprekážalo to socialistickým ideológom. Ženy odkrývali na svojich štíhlych nohách nielen svoje kolienka, ale aj stehienka. Jeden známy športový i televízny komentátor sa nechal uniesť pri svojom komentári až do takej miery, že sa začal zamýšľať nad otázkou, kde

E. Skákala na ľade s Hildou Múdra.

až sa tie ženské nohy končia... Za svoj výrok sa musel potom zodpovedať u vtedajšieho predsedu socialistickej slovenskej vlády. Občas sa na obrazovke ukázala aj tvár Emila Skákala (1922 – 1990). Mama ma upozornila, že je to bývalý Leopoldovčan, lebo ho poznala ešte z detstva. Odvtedy som si ho zapamätal. Od svojich desiatich rokov už býval v Bratislave, kde aj študoval na vysokej škole.

S čitateľmi nášho časopisu sa chcem podeliť s poznatkami i informáciami zo zákulisia tohto nádherného športu, ktoré som získal pri čítaní tejto poučnej publikácie vytlačenej na kvalitnom papieri: prvopočiatky korčuľovania sa počítajú až do obdobia pred 3000 rokov, keď ľudia využívali korčule predovšetkým ako dopravný prostriedok a na rýchlejší pohyb pri lovení zvierat. Na území Slovenska objavili archeológovia vyše 100 kostených artefaktov, ktoré označili ako kostené korčule. Najzachovalejšia z vykopávok sa nachádza vo Veselom pri Piešťanoch. Prekvapením je, že učiteľ národov J. A. Komenský zaradil

krasokorčuľovanie medzi športy „životu nebezpečné a nedôstojné“. Materskou krajinou krasokorčuľovania je Veľká Británia, kde sa r. 1812 konala prvá súťaž. Základy organizovaného krasokorčuľovania na Slovensku položili v Bratislave 14. 12. 1871, keď bol založený Bratislavský krasokorčuľarský klub. Prvé medzinárodné preteky po druhej svetovej vojne, na ktorých štartovali krasokorčuľari zo Slovenska, boli akademické majstrovstvá sveta r. 1947 v Davose. Reprezentovali nás tam Emil Skákala a Ivan Mauer.

Kniha je bohato ilustrovaná množstvom čiernobielych fotografií, na ktorých môžeme vidieť na ľade v korčuľiach aj obľúbenú dvojicu bratislavskej revue Múdra – Skákala alebo Skákala pred schodíkmi do lietadla, keď sprevádzal „Ondříka“ na jeho prvej ceste za oceán roku 1965 do Colorado Springs. Múdra tvorila na ľade so Skákalom jeden tanečný pár. Tancovali spolu v revuálnom programe *Polstoročie v rytme*. Skákala bol vraj temperamentným tanečníkom aj na tanečnom parkete. Na nejakej zábave tancovali spolu s Hildou tak divoko, že až spadli, a ona zostala pod ním ležať, čo sa nepáčilo jej manželovi Jozefovi. Nielen v revue sa tento pár vyznamenal. Aj počas hokejových prestávok zabávali divákov svojím tanečným umením. Raz odcestovali spolu aj do Prahy na majstrovstvá Československa. Všetci ich súper i však z nejakej vážnej príčiny zo súťaže odstúpili, a tak nemali s kým súťažiť.

Ing. Emil Skákala, leopoldovský rodák, pôsobil od r. 1952 až do r. 1969 ako predseda

Slovenského krasokorčuliarskeho zväzu; od r. 1969 do r. 1982 ako predseda Československého krasokorčuliarskeho zväzu; od r. 1963 do r. 1980 ako člen tanečnej komisie Medzinárodnej korčuliarskej únie (ISU); od r. 1980 sa stal čestným predsedom v ISU. S Hildou mali podľa jej vyjadrenia krásny vzťah, ale po celý jeho život si spolu vykali. Sám ju nahovoril, aby mu pomáhala s tréningami, a tiež jej prerážal cestu, lebo ju vtedajší tréneri v Bratislave neuznávali ako trénerku. Potom logickou úvahou dospejeme k tomu, že keby nebolo Emila Skákala, tak by sa Hilda Múdra nebola dostala k tréningu O. Nepelu (1951 – 1989) a z neho by sa nestal svetový šampión. Skákala ako člen sappsorského rozhodcovského zboru predniesol na obranu Nepelu obhajobu po jeho páde: „*Jeho jazda mala síce jediný kaz, ale som predseda rozhodca a považujem za svoju povinnosť zdôrazniť, čo v takom prípade hovorí pravidlá. Pád nie je dôvodom, aby sa znížovala bodová hodnota za predvedenú jazdu. Takisto nie je dôvodom, aby niekto nemohol byť šampiónom.*“ V Sappore roku 1972 ako rozhodca č. 7 vytiahol známku za technickú hodnotu ako jediný č. 5,9. Tým sa zároveň snažil o to, aby Ondrej Nepela získal zlatú olympijskú medailu.

Hoci inžinier Emil Skákala takmer celý život býval v Bratislave, ako správny lokálpatriot nezabudol na svoje rodisko, čo sa uvádza aj v Zererovej reprezentačnej knihe o krasokorčuľovaní. Okrem funkcií súvisiacich s krasokorčuľovaním vykonával 30 rokov významnú funkciu ako riaditeľ Záhradníckych a rekreačných služieb v Bratislave. Bol autorom myšlienky organizovania výstavy kvetín Flóra Bratislava. Nezabudnuteľne sa zapísal do histórie československého i slovenského krasokorčuľovania, čo sa iste oplatí pripomenúť hlavne pre mladšie generácie obyvateľov nášho malého mesta. Hilda Múdra ho označila za osobnosť č. 1 v slovenskom krasokorčuľovaní vtedajšej doby. Krasokorčuliarsky fanatik, ako ho pomenoval Jozef Múdry, musel byť aj dobrým diplomatom, keď sa mu podarilo udržať sa na funkcionárskych stoličkách v rokoch po politickom „zemetrasení“ r. 1948, politickom „harašení“ po r. 1968 a nakoniec sa dožil aj „nežnej revolúcie“ v roku 1989. Dožil sa aj predčasného úmrtia Ondreja Nepelu a nakoniec o niekoľko mesiacov odišiel za ním do „krasokorčuliarskeho neba“. Právom sa stal v roku 2008 Čestným občanom mesta Leopoldova in memoriam. V parku na Námestí sv. Ignáca by mohla byť postavená silueta krasokorčuliara na jeho pamiatku.

Gorazd Kollárik

Foto: www.jumpingjoe.sk

Slovenský zväz telesne postihnutých a Zväz postihnutých civilizačnými chorobami Leopoldov ďakuje

Tým najkrajším darčekom k Vianociam nie je to, čo sa zlatom trbliece, ale vaše veľké šlachetné srdcia, pochopenie, ktoré ste nám preukázali sponzorským darom, a tým ste nám spríjemnili naše vianočné posedenie, za čo všetkým sponzorom úprimne ďakujeme.

Zároveň sa chceme poďakovať primátorovi mesta JUDr. Milanovi Gavorníkovi a poslancom mestského zastupiteľstva za finančnú podporu a pracovníckam mestského úradu za ochotnú pomoc počas celého minulého roka.

Prajeme Vám, nech Vám dá Boh veľa zdravia, šťastia a úspechov do nového roka 2014.

Za všetkých členov SZTP a ZPCCH s úprimným želaním

Mária Petrášová, predsedníčka organizácie

DVE DOPRAVNÉ NEHODY V JEDEN DEŇ

Na ceste z Leopoldova do Trakoviec na ceste č. II/513 na mieste odbočky z nadjazdu nad železničnou traťou k liehovaru sa stala pomerne kuriózna dopravná nehoda, ktorá sa, našťastie, neskončila s vážnymi následkami. V upršaný pondelok ráno po nadjazde prechádzala sanitka, ktorá prevážala pacientku, a od liehovaru vychádzala 39-ročná vodička Citroënu. Tá však nedala prednosť sanitke idúcej po hlavnej ceste, so svojím vozidlom vyšla na hlavnú cestu a keď uvidela prichádzajúcu sanitku, podľa slov vodiča skočila na brzdu a v očakávaní nárazu si usilovala kryť hlavu obidvoma rukami. Vodič sanitky v snahe zabrániť zrážke strhol riadenie, čím vozidlo prevrátilo zvodidlo začínajúce sa za odbočkou na liehovar a sanitka sa prevrátila. Posádka obidvoch áut a pacientka neutrpeli zranenia. Vodičku Citroënu, ktorá bola v šoku, previezli na ošetrorenie a vec doriešili pokutou. Do príchodu pomoci sa vodič sanitky staral o prevážanú pacientku, ktorá bola v slabšom šoku. Pri odstraňovaní dopravnej nehody museli zasahovať aj požiarnici a časť cesty musela byť načas uzavretá. Príslušníci polície miesto uzavreli a dopravu odkláňali okolo liehovaru. Alkohol u vodičov nezistili.

K ďalšej nehode bola polícia privolaná do Leopoldova krátko pred 10. hodinou doobe-

da. Na križovatke Štúrovej ulice a Ulice 1. mája došlo pravdepodobne z nepozornosti k stretu vodiča Škody Roomster s cyklistom. Nik zo zúčastnených sa nezranil. Keďže aj táto nehoda sa zaobišla bez zranenia a alkoholu, polícia spísala záznam o škodovej udalosti.

(maju)

NA ODSTÁVKU MOSTA DOPLATÍ AJ LEOPOLDOV

V súvislosti s plánovanou päťtyždňovou rekonštrukciou Krajinského mosta cez Váh v Piešťanoch, ktorá má byť v máji a v júni, sa plánujú dve niekoľkokilometrové obchádzkové trasy. Jedna bude viesť cez zataženú komunikáciu v smere Piešťany – Leopoldov – Hlohovec. Zástupcovia miest Hlohovec a Leopoldov vyjadrili obavy o zvládnutie dopravnej situácie v týchto úsekoch v čase zvýšeného náporu vozidiel. V úseku Leopoldov – Hlohovec-most a Hlohovec-mesto upozorňujú dokonca na riziko kolapsu dopravy.

Primátor Hlohovca Peter Dvoran v tejto súvislosti plánuje intervenovať u predsedu Trnavského samosprávneho kraja Tibora Mikuša, aby zvážili doterajšie rozhodnutie o obchádzke, pretože úsek medzi Leopoldovom a Hlohovcom zatažujú kolóny počas bežných dní, nieto ešte počas takej vážnej dopravnej zmeny. V jednom z návrhov úpravy režimu obchádzkovej trasy sa hovorí o vyčlenení úseku Piešťany – Leopoldov – Hlohovec len pre osobné autá. Podľa primátora Hlohovca Petra Dvorana hrozí nielen množstvo dopravných kolízií, ale kolaps dopravy môže vylúčiť z prevádzky aj hlohovský most. Obidva mosty – hlohovský i piešťanský – má na starosti Správa a údržba ciest TTSK. Bez ohľadu na výsledky rokovania by sme mali v polovici roka očakávať zvýšený pohyb vozidiel na trase ulíc Piešťanská – Nám. Ignáca – Hlohovská. So zvýšeným počtom áut by mali počítať aj na blízkych uliciach, pretože mnohí vodiči budú

chcieť kolóny obchádzať práve cez bočné ulice mesta.

(maju)

V MESTE ÚRADOVALI PODVOVNÍCI

Sluboval plastové okná a lákal peniaze

Krajské riaditeľstvo Policajného zboru SR v Trnave upozorňuje obyvateľov mesta, aby si dávali pozor na podvodníkov ponúkajúcich rôzne druhy zmlúv, ktoré narýchlo uzatvárajú. Jeden podobný prípad zaznamenali v Leopoldove už minulý rok.

Spolu takmer 60-tisíc eur vylákal podvodník od ľudí z Leopoldova a okolia Hlohovca. Nasľuboval im zabezpečenie rôznych stavebných výrobkov, ako sú plastové okná a dvere. Takmer tridsať zákazníkov sa ich však nedočkalo a nemajú ani peniaze. Naoko výhodné ponuky dával štyridsaťročný podvodník z Prievidze od marca do októbra 2013. Podľa trnavskej policajnej hovorkyne Márie Linkešovej vyberal od ľudí zálohy a objednávka mala byť vybavená do mesiaca. Pri úhrade celej sumy im zasa nasľuboval niekoľkoprocentné zľavy. Objednávky na okná a dvere využili aj bytové spoločenstvá a jedna materská škola. Za podvod a spôsobenie značnej škody hrozí obvinenému mužovi trest na tri až desať rokov. Hovorkyňa Krajského riaditeľstva Policajného zboru SR v Trnave občanom odporúča: „Ak aj uzatvárate zmluvu, skôr ako ju podpíšete, preverte si jej obsah a konečného výrobcu,“ varuje Mária Linkešová.

(maju)

ZABEZPEČILI STE SI REFLEXNÉ PRVKY?

Okresný dopravný inšpektorát v Trnave pripomína obyvateľom, že do platnosti vstúpila novela a úprava zákona NR SR č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pri pohybe chodcov po vozovkách ciest v obciach za zníženej viditeľnosti. Podľa § 52 ods. 3 citovaného zákona „chodci smú ísť po krajnici alebo po okraji vozovky najviac dvaja vedľa seba, ak tým najmä za zníženej viditeľnosti alebo za zvýšenej premávky neohrozia alebo neobmedzia cestnú premávku; to neplatí pre osoby, ktoré sa pohybujú po krajnici alebo po okraji vozovky na lyžiach, korčuliach alebo na obdobnom športovom vybavení, ktoré sa môžu pohybovať len v rade za sebou. Za zníženej viditeľnosti musí mať chodec idúci po krajnici alebo po okraji vozovky na sebe viditeľne umiestnené reflexné prvky alebo oblečený reflexný bezpečnostný odev“.

Cieľom informačnej kampane, ktorú sprostredkovali npor. Ing. Jozef Franek a npor. Ing. Dárius Baxa, dopravní inžinieri Okresného dopravného inšpektorátu v Trnave, je zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky a ochrana nemotorových účastníkov cestnej premávky – najmä chodcov, ktorí sú v poslednom období za zníženej viditeľnosti najviac ohrozenými účastníkmi cestnej premávky.

(jh)

Termíny zberov

Mesto Leopoldov v spolupráci so spoločnosťou Marius Pedersen (stredisko Piešťany) dávajú do pozornosti rozpis zberu a odvozu PET fliaš a ostatných plastov a zberového papiera.

PET fľaše a ostatné plasty sa budú zbierať v prvom polroku ešte v týchto termínoch: 27. február, 27. marec, 24. apríl, 22. máj, 19. jún, 17. júl (1. okruh) a 18. júl (2. okruh).

Termíny zberu a vývozu papiera sú stanovené na 21. februára, 4. apríla, 16. mája a 27. júna. Občanov žiadame, aby odpad triedili zodpovedne a podľa inštrukcií priložených na letáku, ktoré mesto distribuovalo do domácností, a aby vrecia s fľašami zväzovali.

(ra)

INFORMÁCIA PRE VOLIČOV

Kde budeme voliť prezidenta?

Mesto Leopoldov oznamuje občanom voličom, že voľby prezidenta SR sa uskutočnia v prvom kole 15. marca 2014. V prípade, že žiadny kandidát nezíska potrebný počet hlasov, uskutoční sa druhé kolo volieb dňa 29. marca 2014. Volebné miestnosti budú otvorené počas obidvoch dní volieb od 7. do 22. hodiny.

V meste sú zriadené štyri volebné okrsky a počas volieb budú otvorené štyri volebné miestnosti pre obyvateľov týchto ulíc:

1. Mestská knižnica so sídlom Štúrova 419/1:

Jozefa Murgaša, Štúrova, Gojdičova, Nádražná, Sládkovičova, Trnavská cesta, Moyzesova.

POZOR, ZMENA! V tomto prípade nastala zmena sídla volebného okrsku: občania ktorí doposiaľ volili v materskej škôlke, budú voliť v mestskej knižnici.

2. Mestský úrad Leopoldov, Hlohovská cesta 104/2:

Hlohovská cesta, Bernolákova, Hurbanova, Ul. M. R. Štefánika, Ul. 1.mája, Šulekovská, Ul. Emila Pauloviča a Ul. Jána Simonidesa.

POZOR, ZMENA! Aj v tomto prípade nastala zmena sídla volebného okrsku: občania, ktorí doposiaľ volili v mestskej knižnici, budú voliť v zasadacej miestnosti mestského úradu.

3. Základná škola, Námestie sv. Ignáca 27/31:

Námestie sv. Ignáca, Rázusova ul., Holubyho, Piešťanská, Strečanského, Hollého, Gucmanova, Záhradnícka, Kukučínova, Ul. Janka Kráľa, Hviezdoslavova, Jilemnického, Ul. Ivana Krasku a Dlhá ulica.

V tomto volebnom okrsku nenastala žiadna zmena.

4. V rámci zákonných možností mesto zriadilo osobitný voličský okrsk v ÚVTOS a ÚVV Leopoldov.

Mesto informuje občanov, že v prípade, ak sa v čase voľby 15. alebo 29. marca 2014 nebudú zdržiavať vo svojom trvalom bydlisku a chcú sa na voľbách volieb prezidenta zúčastniť, môžu požiadať o vydanie voličského preukazu na Mestskom úrade v Leopoldove do 13. marca 2014.

Nemobilní občania, ktorí chcú hlasovať, môžu požiadať o príchod volebnej komisie do domácnosti a uskutočniť akt voľbu prezidenta do prenosnej volebnej schránky.

Občan – volič sa vo volebnej komisii musí preukázať občianskym preukazom. Všetky tieto informácie sú zverejnené aj na úradnej tabuli mesta, na zvyčajných vývesných plochách a na internetovej stránke mesta.

V. Lietavová

Sociálna poradňa

Rodičom pribudla nová povinnosť

Oprávnená osoba podľa zákona č. 433/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa, je povinný na ÚPSVaR, odboru sociálnych vecí a rodiny, pracovisko

Hlohovec, úseku sociálnych vecí a rodiny oznámiť po dovŕšení troch rokov veku nezaopatreného dieťaťa, akým spôsobom a kde bude zabezpečovaná starostlivosť o toto dieťa do začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky, počas trvania nároku na prídavok príplatok k prídavku.

Táto povinnosť sa neskúma vtedy, ak starostlivosť o nezaopatrené dieťa zabezpečuje rodič nezaopatreného dieťaťa alebo osoba, ktorej je nezaopatrené dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu a ak táto osoba poberá materský alebo rodičovský príspevok.

Oznámenie oprávnenej osoby o spôsobe a mieste zabezpečovania starostlivosti o dieťa sa týka výlučne nezaopatrených detí, ktoré od účinnosti zákona, teda od 1. 2. 2014 a neskôr, dovŕšili vek troch rokov a nezahrňuje nezaopatrené deti, ktoré dosiahli vek troch rokov do konca januára 2014.

Oznámenie o spôsobe a mieste zabezpečovania starostlivosti o dieťa preukazuje oprávnená osoba najneskôr do konca kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom dieťa dovŕšilo tri roky veku.

V prípade, ak oprávnená osoba neoznámila spôsob a miesto výkonu zabezpečovania starostlivosti o dieťa, úrad (zamestnanec oddelenia štátnych sociálnych dávok) preverí vykonávanie starostlivosti o dieťa, na ktoré je poskytovaný prídavok, pričom preverí účelné využívanie prídavku na základe dostupných informácií, napríklad komunikáciou s rodičom, obcou, ošetroujúcim lekárom a podobne.

Nesplnenie oznamovacej povinnosti môže objektívne vyvolávať pochybnosti o spôsobe a zabezpečení starostlivosti o dieťa po dovŕšení troch rokov veku a o plnení účelu prídavku. Pokiaľ by oznamovacia povinnosť nebola splnená, úrad môže uplatniť postup podľa § 11 ods. 6 písm. b) zákona a rozhodnúť o zastavení výplaty prídavku a prešetriť miesto a spôsob zabezpečenia starostlivosti o toto dieťa. Ak by sa šetrením zistilo, že nie sú splnené nárokové podmienky, v takomto prípade by úrad následne rozhodol o odňatí prídavku.

Zákon nezakladá žiadnu konkrétnu formu ani obsah oznamovacej povinnosti. Na tento účel slúži odporúčané tlačivo *Oznámenie o poskytovaní starostlivosti o dieťa na účely prídavku na dieťa*.

Zo zákona vyplýva, že oprávnená osoba oznamuje skutočnosti podľa § 14 ods. 2 zákona písomne alebo elektronickými prostriedkami so zaručeným elektronickým podpisom. Rozhodujúce je to, aby z príslušného oznámenia bolo možné jednoznačne identifikovať spôsob a subjekt, ktorý starostlivosť o dieťa zabezpečuje alebo bude zabezpečovať, a miesto, kde je starostlivosť zabezpečovaná.

Pokiaľ by v období od už zrealizovaného oznámenia došlo k podstatnej zmene spôsobu a miesta výkonu starostlivosti o dieťa (napríklad vylúčenie zo zariadenia, zmena zariadenia a podobne) v porovnaní s údajmi podľa už skôr oprávnenou osobou zrealizovaného oznámenia, takúto zmenu je povinná oprávnená osoba oznámiť úradu. Za podstatnú zmenu nemožno považovať napríklad obdobie, keď dieťa je prechodne u starých rodičov na prázdninách alebo je choré, prípadne na dovolenke, avšak stále je v evidencii predškolského zariadenia.

Ing. Mária Ďurišová, vedúca úseku soc. vecí a rodiny

ÚPSVaR Piešťany, Odbor sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Hlohovec, úsek soc. vecí a rodiny, pripravila V. Lietavová.

Občianske združenie Šanec sa aj v minulom usi-
lovalo pravidelne a po-
zitívne vstupovať do živo-
ta svojich členov organi-
zovaním zaujímavých a
príjemných podujatí – či
už návštevou divadel-
ných predstavení, výlet-
mi alebo spoločenskými
podujatiami.

Na začiatku roka, ešte
11. januára, sme navští-
vili Slovenské národné
divadlo v Bratislave, kde
sedemdesiat našich čle-
nov vzhliadlo predstave-
nie La Traviata. Tretieho

februára sme pre stodesať našich členov usporiadali veselú tanečnú zábavu. Predchádzajúcu činnosť organizácie sme zhrnuli a zhodnotili na výročnej schôdzi, ktorá sa uskutočnila 9. marca v školskej jedálni za účasti 115 našich členov. 16. apríla sme navštívili hlavné mesto, kde sme sa išli zabaviť do Istropolosu na zábavný program Všechnopárty. V závere mája, 22.5., sme si urobili zemepisno-turistickú exkurziu, v rámci ktorej sme navštívili Drotárske múzeum v Budatíne, Slovenský orloj v Starej Bystrici a skanzen Vychylovka, kde okrem prehliadky samotného skanzenu sme sa previezli tamajším historickým vláčíkom. Osviežiť si ducha sme si zašli do trnavského Divadla Jána Palárika, kde sme si 21. júna pozreli divadelné predstavenie Meštiak šlachticom.

No a aké by to bolo leto bez kúpaliska. Počas prázdnin bolo 4. júla a 16. augusta vyše 50 našich členov vykúpať sa na kúpalisku vo Vincovom lese. S ochladzujúcimi sa dňami sme opäť siahli po kultúrnom vyžití. V septembri 43 našich členov vycestovalo opäť do Bratislavy, kde sme navštívili divadelné predstavenie s názvom Podvod. V rámci mesiaca úc-
ty k starším sme v októbri pripravili pre našich členov pekné nedeľné posedenie pri čaji, ká-
ve, chutných pagáčikoch a sladkom pečive. Toto príjemné popoludnie stodesiatim našim
členom spríjemnila živú hudbu na počúvanie i do tanca. Na jeseň sme podnikli aj jeden vý-
let do zahraničia – do čokoládovne v rakúskom Kittsee. Túto príjemnú exkurziu sedemdesi-
ati členovia našej organizácie spojili aj s popoludným stráveným na červenokamenskom
zámku, známom okrem iného rozľahlými vínnymi pivnicami a vraj najvernejšou kópiou po-
stele ruskej cárovnej Kataríny Veľkej.

V decembri sme sa už všetci začali pripravovať na azda najkrajšie obdobie v roku. Chceli
sme ho aspoň sčasti prežívať spolu, a tak sme 8. decembra pripravili pre 120 našich členov
predvianočné nedeľné posedenie, ku ktorému prispeli svojím programom aj žiaci našej zá-
kladnej školy.

Nuž, činnosť nášho združenia bola bohatá aj v minulom roku a chcel by som sa za našich
členov poďakovať za podporu a finančnú pomoc, bez ktorej by nebolo možné pre seniorov
tieto zaujímavé podujatia zorganizovať, mestskému zastupiteľstvu a primátorovi mesta
JUDr. M. Gavorníkovi. Ďakujeme Vám za pomoc a želáme Vám v novom roku pevné zdra-
vie a veľa šťastia, spokojnosti a úspechov.

Michal Adamkovič

Šachové okienko po dvoch rokoch a ako ďalej?...

Šachová rubrika existuje v našom časopise už dva roky. Spýtali sme sa jej zakladateľa - šachového skladateľa, historika, publicistu i popularizátora kráľovskej hry v našom meste - Gorazda Kollárika na skúsenosti s ňou:

• **Gorazd, mám pre vás pripravených niekoľko zvedavých otázok. Skúsme bilancovať a podelte sa so šachovými skúsenosťami za uplynulý rok s našimi čitateľmi.**

Druhý rok existencie Šachového okienka môžeme považovať za rovnako úspešný ako ten prvý, keď už prekročilo hranice nášho malého mesta a dokonca aj nášho malého štátu, lebo aj v Prahe máme stáleho riešiteľa, ktorý nám „fandí“, keď sa chcem vyjadriť v jeho rodnej reči. Uverejnili sme opäť šesť šachových skladieb rôzneho typu. Zaznamenali sme rekord s číslom 32 v počte odpovedí - riešení na jednu skladbu. Celkovo ich prišlo v uplynulom roku viac ako sto. Na zozname riešiteľov sme zaznamenali aj nové mená. Takmer všetky sú mužské, ale nežné pohlavie zastupujú Miroslava Mazáčková z Bratislavy a Leopoldovčanka Renáta Vančová. Máme už aj svojich skalných riešiteľov, ako sú Marko, Tačovský, Mikláš, Oravec, Labai, Brabec, Packa, Kotěšovec, ktorí nevynechajú ani jednu príležitosť postaviť si na šachovnicu pozíciu zo šachového diagramu, vyriešiť ju i odoslať na adresu nášho dvojmesačníka. Dokázali sme, že šachová rubrika aj v lokálnej tlači má svoje opodstatnenie v dobe šachového „boomu“ vo svete, keď aj v niektorých štátoch Európy sa zavádza šachová hra do školských osnov. Na Slovensku bol pred niekoľkými rokmi takým priekopníkom exminister školstva Milan Ftáčnik, ktorý je bratom známeho slovenského šachového veľmajstra. Tiež sa rozbehla akcia Šach v škole, ktorej dal zelenú Európsky parlament. Pod názvom Šach do ulíc medzi ľuďmi sa konala začiatkom októbra v Bratislave na Hviezdoslavovom námestí akcia, pri ktorej expremiér a súčasný kandidát na prezidenta republiky Ján Čarnogurský zohral exhibičnú partiu s GM Regínou Pokornou na kamennej šachovnici. Jedenkrát ročne prejde niekoľkými európskymi štátmi Šachový vlak vypravený z Prahy, ktorý predminulý rok dvakrát prechádzal aj cez leopoldovskú železničnú stanicu. Zhodou okolností vtedy mal službu výpravca Pavol Nemeč, ktorý bol kedysi v Leopoldove aktívnym šachistom. Žartom som mu povedal, že mal na semafore nastaviť červenú signalizáciu, zastaviť vlakovú súpravu a zahrať si bleskovú partiu s najlepším hráčom... Ako kuriozitu pre obyvateľov nášho mesta s väznicou ešte spomeniem udalosť z minulého roka, keď na desiatich šachovniciach hrali dvojkolovo proti sebe vybraní ruskí a americkí väzni s výsledkom 14,5 : 5,5 b. pre Rusov. Samozrejme, hralo sa prostredníctvom počítačov nadialku. Tiež sa uskutočnila medzinárodná konferencia o aplikácii šachovej hry do vzdelávacieho systému, ktorú 25. júna v španielskom hlavnom meste Madride otvorila exmajsterka sveta v šachu Žien Zsuzsa Polgárová.

• **Pozornému oku čitateľa - šachistu nemohla uniknúť ani inovácia šachovej rubriky...**

Predpokladal som, že medzi riešiteľmi sa nájdu aj takí, ktorí by si chceli prehrať nejakú zaujímavú partiu, ale nemajú odkiaľ, lebo šachovým redaktorom v niektorých novinách okresali šachovú rubriku natoľko, že na uverejnenie šachovej partie tam nezostalo miesto na rozdiel od časopisu obyvateľov Leopoldova, kde si môžeme dovoliť viac. Partie sú aj s komentárom, aby čitateľ ľahšie pochopil, kde biely alebo čierny urobil chybu, kde mohol hrať lepšie, resp. prečo prehral, lebo taký má byť správny komentár. Treba si uvedomiť, že hráči sú pri hre obmedzení časom, musia prepočet ťahov vykonávať v hlave bez možnosti hýbania s figúrami, hrajú aj pod určitým psychickým tlakom, ale komentátor sa môže venovať rozboru partie aj niekoľko hodín, s možnosťou premiestňovania kameňov po šachovnici. Komentár k partiiam píšem takým spôsobom, že z celého súboru nakoniec vznikne rýchlo-kurz „kráľovskej hry“ pre začiatočníkov i pokročilých.

• **Ako priateľa histórie ma zaujalo, že ste siahli pri výbere partii až do 19. storočia...**

Je to správny postreh. Skúsení šachoví tréneri odporúčajú takýto časový postup pri tréningu

goch šachových začiatočníkov postupovať od šachových veľikánov minulosti až po súčasnosť. Zistia tiež, že niektoré šachové partie sa stali slávnymi, nesmrteľnými, hoci aj víťaz v nich urobil viacero chýb, ktoré by možno oni ani nespravili. Tiež stručne približujem šachové historické osobnosti, lebo aj to patrí k všeobecnému rozhladu šachistu. Znalosť šachovej histórie sa tiež počíta ku kultúrnosti národa. Keď sme už pri šachovej histórii, tak prvá slovenská šachová rubrika vznikla r. 1847 v Domovej pokladnici. V minulom roku uplynulo 50 rokov od vydania knižočky Šach do vrecka so sto dvojťažkami i s podrobným komentárom pri riešení z pera súčasného predsedu SOKŠ Bedricha Formánka. V tomto roku si pripomenieme 30. výročie vydania publikácie Kompozičný šach na Slovensku od toho istého autora, v ktorej bol vykonaný výber 301 šachových skladieb z 19. storočia až do konca roka 1981. Vo faktograficky veľmi bohatom materiáli autor predstavuje čitateľovi 155 šachových skladateľov, z ktorých je 128 slovenských.

• Ako bude šachová rubrika pokračovať ďalej?

Keď sa mám vyjadriť v ľahkoatletickej terminológii, tak latku sme si postavili dosť vysoko, ale nemienime ju v ďalšom roku podliezať. Chceme uspokojiť nielen kompozičných, ale aj praktických šachistov, hoci časopis vychádza len šesťkrát ročne. Jeden riešiteľ - Ladislav Packa z Galanty - si dal dokonca takú prácu, že navrhol zlepšiť trojťažku básnika Štefana Krčméryho posunutím celej pozície smerom nadol o jedno pole šachovnice a vynechaním pešiaka na poli g3 vytvoriť tzv. dvojníka. Juraj Brabec z Bratislavy ukázal na riešenie dvojťažky Jozefa Ložeka, ako má vyzeráť jej kompletne riešenie. Vďaka pochybeniu niektorých riešiteľov sa podarilo objaviť v dvojťažke Mariana Sýča dve zvodnosti po štyridsiatich rokoch od jej prvého uverejnenia v Pravde. Netreba zabúdať ani na ľudský rozmer šachovej rubriky, lebo treba pre ľudí vykonať aj niečo pozitívne. Šachového skladateľa poteší, ak mu uverejníme jeho skladbu, o čom svedčia aj originálne príspevky určené len pre našu rubriku, a riešiteľa zase správne vyriešenie problému, resp. aj výhra. Šachová hra je nielen vhodný preventívny prostriedok proti Alzheimerovej chorobe, ale aj proti depresii, lebo počas hry alebo riešenia šachovej skladby sa šachista tak ponorí do jej tajov, že zabudne na určitý čas na svoje životné či finančné problémy. Nezabudli sme ani na niektorých jubilantov - šachistov v seniorском veku. Naši vzdialení prispievatelia do Šachového okienka sa ma pýtajú, akým spôsobom môžu získať časopis Leopoldov, lebo ho chcú mať vo svojej šachovej knižnici, chcú sa pochváliť pred svojimi šachovými priateľmi, čo je pre nás dobrou reklamou, a stávame sa tak zberateľskou kuriozitou. Pozerám sa očami ešte ďalej do budúcnosti a vidím, že o niekoľko desiatok rokov bude časopis, najmä jeho prvé šachové rubriky, pre šachových fanúšikov - zberateľov ešte väčšou vzácnosťou. Priznám sa otvorene, že s radosťou si sadám k počítaču a píšem každé Šachové okienko, lebo ináč sa takáto práca ani nedá vykonávať. Tak ako správne postrehol Vlado Tačovský, že šach v Leopoldove vstal z popola aspoň na stránkach nášho časopisu. K tomu dodávam, že je to iste originálny spôsob „oživenia“ kráľovskej hry.

• Dali by sa ešte niekde inde v Leopoldove využiť vaše poznatky o vplyve kráľovskej hry na osobnosť človeka?

Navrhujem vykonať experiment. Pri našom malom meste je väznica s dlhodobou odsúdenými až na doživotné tresty odňatia slobody. Odporúčam každému takémuto väzňovi vložiť do cely jednu šachovú súpravu i s naším časopisom, z ktorého si môže prehrať šachovú partiu alebo vyriešiť šachový problém. Pôjde o akýsi typ šachovej psychoterapie. Predpokladom je, že väzeň bude mať záujem o šachovú hru a súčasne spolupracovať pri tomto experimente. Už po niekoľkých mesiacoch by sa dalo zistiť, akým spôsobom sa zmenil jeho psychický stav alebo správanie. Neskôr by sa dal vytvoriť malý šachový tím, ktorý by možno dokázal poraziť v hre nadiaľku aj ruských alebo amerických väzňov. Niektorí naši čitatelia sa možno nad mojím návrhom usmejú alebo ho zoberú ako prvoaprílový žart. Myslím to však vážne, keď sa už v EÚ zrušil trest smrti.

Za rozhovor ďakuje Juraj Hladký.

Na ľahu je Ján Ćarnogurský

Priaznivcov kráľovskej hry nájdeme medzi rôznymi kategóriami obyvateľstva, ale aj medzi slovenskými politikmi. Súčasný nezávislý kandidát na prezidenta republiky Ján Ćarnogurský poskytol pre náš časopis krátke interview:

Kolko rokov ste mali, keď ste sa naučili hrať šach a kto vás ho naučil?

Šach ma naučili hrať súrodenci, keď som mal asi šesť rokov.

Aké úspechy ste dosiahli v kráľovskej hre?

V rámci rodiny som porazil mladšieho brata.

Riešite šachové skladby zo šachových rubrik v novinách i časopisoch?

V mladosti som skúšal, ale kvôli časovej zaneprázdnenosti som to čoskoro zanechal.

Hrali ste niekedy šach aj korešpondenčne?

Bolo by to zaujímavé kvôli zbieraniu poštových známok, ja som ich však zbieral klasickým spôsobom. Pokiaľ viem, dnes sa už hráva cez internet, možno ak raz odídem na dôchodok, budem šach hrať pravidelnejšie, prípadne aj takouto formou.

Čím vás priťahuje táto magická hra?

Hráč sa pri nej učí logicky rozmyšľať a plánovať si kroky ďaleko dopredu. Podobne to platí aj v politike. Z konkrétnych zápasov si najviac pamätám na zápas Spasskij vs. Fischer o titul majstra sveta v roku 1972.

S akými významnými osobnosťami ste hrali šach?

Najznámejšou bola veľmajsterka Regina Pokorná.

Hráte doma s deťmi, vnúčatami alebo manželkou domáce šachové turnaje?

Naučil som hrať šach svoje deti. Už som si zahral aj s najstarším vnukom.

Ako často sa venujete tejto náročnej logickej hre?

Nie tak často, ako by som si prial.

Ako sa zrodil nápad hrať otvorenú šachovú partiu s Regínou Pokornou?

Mám kolegu, vášnivého šachistu, ktorý ma zoznámil s veľmajsterkou R. Pokornou. Nápad prišiel čoskoro potom.

Ste ochotný zverejniť aj jej priebeh pomocou šachovej notácie?

Partia sa nehrala klasicky, mala čisto exhibičný charakter. Možno však povedať, že sme hrali taliansku hru: 1.e4 e5 2. Jf3 Jc6 3. Sc4 Sc5 atď. Jej presný priebeh by si mohla pamätať veľmajsterka Regina Pokorná.

Za rozhovor ďakuje Gorazd Kollárik.

Šachová partia pre zábavu i poučenie:

Biely: Alexander Hoffmann

Čierny: Alexander Petrov

Varšava 1844

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sc4 Sc5 4.c3 Jf6 5.d4 exd4 6.e5 Je4?! (Najskôr mal čierny v talianskej hre radšej hrať 6. - d5 a po 7.Sb5 pokračovať 7. - Je4 8.cxd4 Sb4+ 9.Jbd2 0-0 10.0-0 Sd7 11.Sd3 Jxd2 12.Sxd2 Sxd2 13.Dxd2 Sg4 14.Se2 f6 15.Vf1 Dc7 16.h3 Sh5 17.Sd1 Vad8

18.e6 s malou pozičnou výhodou bieleho.) **7.Sd5! Jxf2 8.Kxf2 dxc3+ 9.Kg3?** (Lepšie bolo ustúpiť kráľom 9.Ke1 a s možným pokračovaním 9. - cxb2 10.Sxb2 0-0 11.Jbd2 d6 12.Je4 Jb4 13.Jxc5 dxc5 14.Se4 De7 15.Db1 f5 16.exf6 gxf6 17.Kf2 f5 18.Sc2 Se6 19.a3 Jc6 20.Ve1 b5 21.Dc1 Vad8 22.Dh6 Vd6 23.Vad1 Jd4 24.Jxd4 cxd4 25.Sxd4 Df7 26.Sc5 Vc6 27.Sxf8 Vc2+ 28.Kg1 Dg6 29.Dxg6 hxg6 30.Vxe6 Kf7 31.Vde1 Kxf8 s výhodou bieleho.) **9. - cxb2 10.Sxb2 Je7 11.Jg5 Jxd5 12.Jxf7 0-0!** (12. - Kxf7? 13.Dxd5+ Ke8 14.Dxc5 Dg5+ 15.K-f2 d6 16.Db5+ Kd8 17.Vd1 Vf8 18.Kg1 Sg4 19.Vf1 Vxf1+ 20.Dxf1 dxe5 21.Df8+ Kd7 22.D-f7+ De7 23.Dxe7+ Kxe7 24.Sxe5 s materiálnou výhodou bieleho.) **13.Jxd8 Sf2 14.Kh3 d6+ 15.e6 Jf4 16.Kg4 Jxe6! 17.Jxe6 Sxe6+ 18.Kg5 Vf5+ 19.Kg4 h5+ 20.Kh3 Vf3 mat.**

Alexander Petrov (1794 – 1867) bol ruský šachista, šachový skladateľ i spisovateľ. Už ako 15-ročný sa stal najlepším ruským šachistom a túto pozíciu si udržal viac ako polstoročie. Na šachových turnajoch sa nezúčastňoval, ale zachovalo sa asi 50 jeho šachových partií ako duelov. Stal sa autorom prvej šachovej knihy v Rusku (r. 1824). Populárnym sa stala jeho šachová štúdia s názvom *Útek Napoleona z Moskvy do Paríža* (r. 1824). Môžeme ho považovať za zakladateľa ruskej šachovej kompozície. Je po ňom pomenované aj šachové otvorenie: *Petrovova obrana alebo Ruská hra* (1.e4 e5 2.f3 Jf6). V občianskom povolaní bol profesor strojárstva na Petrohradskej univerzite.

Šachové okienko

Šachová hra je skutočne magická hra, lebo priťahuje ľudí bez rozdielu veku, pohlavia i povolania. Medzi šachistami môžeme nájsť inžinierov, lekárov, robotníkov, úradníkov, poľnohospodárov, ale aj učiteľov. Jedným z nich je aj autor štúdie na diagrame, ktorý sa narodil 9. marca 1944 (presne rok po americkom šampiónovi Robertovi Fischerovi) v Kocihe pri Rimavskej Sobote. Prvotinu uverejnil ešte ako 18-ročný v denníku *Smena* r. 1962. Doteraz uverejnil niekoľko desiatok šachových skladieb rôzneho typu s prevahou mnohofažiek. Získal viacero vyznamenaní. Nevyhýbal sa však ani šachovým štúdiám. Pokus bieleho 1.Sxd2? zlyháva na 1. - gxf3! 2.Se1 f2+ a čierny vyhrá. Nesprávne by bolo 1. - Sxf3? 2.Kh4 s remízou. Po 1. - g3? Nasleduje: 2.Kh4 g2 3.Vg3. Z jednoduchej analýzy vyplýva, že biely musí v prvom ťahu hýbať s vežou, ale na ktoré pole? Biely ťahá a remizuje.

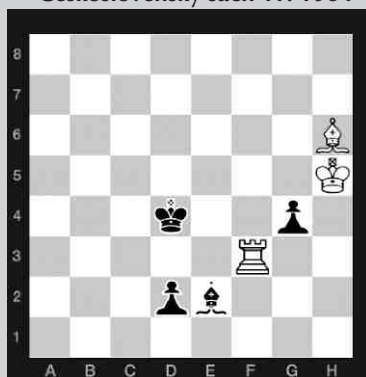
Poprednému slovenskému šachovému skladateľovi k jeho životnému jubileu želáme pevné zdravie do ďalších rokov života a veľa príjemných chvíľ prežitých nad šachovnicou. Riešenie pošlite na e-adresu: casopis@leopoldov.sk alebo priamo na MsÚ v Leopoldove do 31. 3. 2014. Jeden vyžrebovaný riešiteľ bude finančne odmenený.

Riešenie skladby č. 12 (Ančin): **1.Dxd4!** hrozí 2.e4 mat, 1. - Jc5, Jc7, Ve3 2.De5, Ve5, Dxg4 mat, 1. - c5 2.De5 mat. Biely v prvom ťahu viaže dve svoje figúry a odväzuje čiernu, ktorá v obrane odväzuje striedavo jednu a druhú viazanú bielu figúru, čím umožní dať mat. Skladba získala v tematickom turnaji prvú cenu. Ako výherca za správne vyriešenie skladby č. 12 bol spomedzi dvadsiatich dvoch úspešných riešiteľov vyžrebovaný Bedrich Formánek z Bratislavy. Blahoželáme!

Skladba č. 13

Pavol Jankovič

Československý šach 11. 1964

Remíza (3 - 4)

(GK)

Spoločenská kronika

*Bolestou unavený tíško zaspal,
zanechal všetko, čo mal rád.
Nech spí sladko,
sníva svoj večný sen,
v modlitbách sme pri ňom
každý deň.
Dnes len kytičku kvetov
na hrob mu môžeme dať,
tíško sa modliť a s láskou spomínať.*

Dňa 15. januára 2014 uplynul už rok, čo nás navždy opustil
naš milovaný druh, ocko, dedko, brat a kamarát
Rudolf Jablonický.

S láskou v srdci spomínajú družka a dcéry s rodinami

Január -február

Narodili sa

Ján Ondria
Patrik Vrábel
Matúš Mosný

Naši jublatini

Anna Bachňáková
Mária Balážová
Emília Hesková
Miloš Jančár
Anna Jančárová
Anna Mičková
Milada Šimáková
Ján Špaček
Mária Tarabová
Peter Blaško najst.
Štefan Boleček
Stanislav Gubala
Vlasta Gurinová
Štefan Halan

Viera Holkovičová
Anna Kováčová
Marián Krumpál
Emília Manasová
Dana Uherčíková
Drahomíra Vančová
Eva Beláková
Milan Karaba
Božena Opátová
Mária Rihová
Alžbeta Špacírová
Marta Vatterová
Emília Zemková
Milan Hlavienka
Elena Klačková
Anna Muchová
Miroslav Šiatkovský
Mária Slováková
Teodor Pecháč
Anna Bencová
Terézia Kadlečíková

Emil Marcinka
Emil Vnučko
Anna Grnová
Helena Guľová
Helena Hladká
Otília Gonová

Opustili nás

Barbora Grymová
Ján Pekarovič
Štefan Pekarovič
Ondrej Strapáč
Jozef Luba
Sidónia Hercegová
Dezider Ottinger
Michal Kadaš
Martin Repka

20.2.2014

Bc. Viera Lietavová

časopis obyvateľov Leopoldova

Ročník: 28. Vydáva: Mesto Leopoldov. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Hlohovská cesta 2, 920 41 Leopoldov; IČO: 00312703. Redakčná rada: Juraj Hladký – predseda, Mária Moravčíková, Kristína Bajtalová, Martin Jurčo. Asistentka: Marieta Patajová. Telefón: 033/734 22 07. Fax: 033/734 23 88, casopis@leopoldov.sk. Vychádza šesťkrát ročne. Inzercia v redakcii. Cena výtlačku: 0,33 EUR. (10 Sk) Náklad: 499 ks. Tlač: VM-print Leopoldov. Distribúcia: Rozširuje sieť domácich predajcov. Evidenčné číslo: EV 4016/10, ISSN 1339-4290. Vyšlo: február 2014

Foto: J. Hladký, M. Jurčo, V. Moravčík, www.jumpingjoe.sk